

Тому, на рівні освітньої політики та управління освітніми установами необхідно прагнути:

- 1) підвищувати престижність роботи в сфері освіти;
- 2) вводити навчальні дисципліни з гендерної проблематики;
- 3) проводити гендерні експертизи і корекції шкільних підручників;
- 4) проводити тренінги і освоювати такі стилі викладання і спілкування в системі освіти, які мають на увазі подолання помилкових і несправедливих гендерних стереотипів

Освіта сьогодення має стати ефективним механізмом, який дає людям можливість самим планувати своє життя на принципах активного громадянства. Це можливо тільки при зміщенні акценту на модель гендерно орієнтованого навчання. Необхідно, щоб держава і суспільство позначили свою позицію з питання гендерної освіти, що дало б поштовх подальшим дослідженням в цьому напрямку.

На думку фахівців, реалізація гендерної концепції реальна тільки при перегляді всієї програми навчання і ретельному підборі викладачів.

У гендерній освіті багато неоднозначного, і діяти треба дуже обережно. Головне - щоб інтерес до проблеми став громадським.

<https://gendercenter.sumdu.edu.ua/images/docs/12.pdf>

<http://gcro.nios.ru/system/files/2015/09/184/po-131-132.pdf>

<https://cyberleninka.ru/article/n/gendernoe-obrazovanie-teoreticheskie-aspekty>

Марина Саснко

доцент кафедри теорії
та історії держави і права,
кандидат юридичних наук, доцент

Владислав Гузенко

курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЖІНКА В УКРАЇНСЬКІЙ ПОЛІТИЦІ

Незважаючи на те що жінки формально отримали рівний із чоловіками статус, де-факто вони продовжують піддаватися дискримінації і в політичній сфері. Експертки вбачають в цьому кілька причин: низький соціальний статус жінок, економічна залежність від чоловіків, нерівноцінний розподіл сімейних обов'язків, відсутність центрів з політичної освіти населення, відсутність підтримки жінок-політиків з боку чоловіків та нерозуміння останніми важливості проблеми представлення жінок у владі, вплив стереотипу «політика – чоловіча справа»[1].

Жінки, в середньому, по світу посідають лише 22% місць у національних парламентах. Україна наразі посідає аж 107 місце у рейтингу 26 із лише 12% жінок у Верховній Раді. Країни колишнього соцтабору не просунулися у лідери за кількістю жінок у парламентах. Трансформаційні процеси і боротьба за важливі економічні ресурси не сприяли значному залученню жінок до великої політики. Хіба що вирізняється Белорусь (29%), країна, якій притаманний радянський спадок радше «видимості» парламенту як владного органу.

Законодавці затверджують нормативно-правові акти з метою унеможливлення будь-якої дискримінації за статевою ознакою. Проте постає питання чи дотримуються політики принципу гендерної рівності у своїй професійній діяльності.

Відтак необхідно звернути увагу, що з 2017 року в Україні ратифіковані міжнародно-правові документи щодо рівних прав та можливостей жінок та чоловіків, також зазначимо, що з 1997 в нашій державі діє Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок. Беручи до уваги дані нормативно правові акти гендерна політика повинна посідати ключову роль у державній політиці [2].

Не відстає й державне законодавство у цій сфері, відтак у статті 24 Конституції України нам наголошують на рівних правах та можливостях жінок та чоловіків [3].

У 2015 році законодавець вніс поправку до закону «Про політичні партії», яка зараз передбачає законодавчу квоту у 30%. Даний нормативно-правовий передбачає гендерно правову експертизу законодавства та представництво жінок у виборчих списках. У квітні 2018 року Кабінетом Міністрів України було ухвалено Державну соціальну програму забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року [4].

Дійсно ми можемо стверджувати, що наша законодавча база у даній сфері цілком розвинута та не потребує значних змін, проте необхідно розуміти, що дана нормативно-правова база є доцільною лише у випадку якщо вона діє. Саме тому нам необхідно розібратися чи діє дана система у нашій державі.

Проаналізувавши дану ситуацію ми прийшли до висновку, що на сьогодні попри чинну законодавчу базу в нашій країні все ще недопредставленість жінок у політиці. Дана інформація впливає з міжнародних статистик залучення жінок до політичної сфери життя. На 2020 рік ми можемо спостерігати, що за даними Міжнародного звіту з глобального гендерного розриву (The Global Gender Gap Report) Україна посідає 59 місце в загальному рейтингу та 83 місце у рейтингу політичних прав та можливостей.

Також як зазначає гендерний моніторинг парламентських виборів котрі відбулись у 2019, що проводився Українським жіночим фондом разом з Національним Демократичним Інститутом кількість чоловіків складало 4515, що становить 77 %, тоді ж як кількість жінок була 1315 - 23%. Так необхідно зауважити, що більшість політичних партій дотримувалося квоти, проте у такому випадку вони знаходилися у другій половині списку, що значно зменшувало їхні шанси.

Необхідно наголосити, що єдиною партією, котра представила жінок політиків у першій половині виборного списку була вищою у порівнянні з іншими стала «Європейська солідарність». Тобто ми розуміємо, що дотримуватися законодавчої норми, щодо недопущення порушення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків цілком реально, проте на жаль дана статистика свідчить, що далеко не всі її дотримуються.

За даними Українського жіночого фонду на 2019 рік представництво жінок у одномандатних округах було вдвічі нижчим ніж у списках – 17% проти 32%. Найвищий відсоток жінок серед кандидатів у одномандатних виборчих округах – в партії «Голос» (29%), «Опозиційний блок» (22%) та «Самопоміч» (20%). Найкраще жінки представлені серед кандидатів від партій у одномандатних виборчих округах Черкаської області (27%) та м. Київ (26%), а найгірше у Тернопільській області – 9%, Івано Франківській – 8%, Кіровоградській – 7% та Закарпатській – 3%. У Волинській області, серед кандидатів від десяти партій у одномандатних виборчих округах – 0% жінок [5].

Також необхідно зауважити, що у порівнянні з іншими виборними посадами було виявлено, що лише 1 з 24 керівників областей є жінка те ж саме відбувається й з призначуваними посадами. У період з 2014 до кінця серпня 2019 р. з 25 посад у Кабінеті Міністрів лише шість займали жінки-міністри, що складає 24%. У складі нового Кабінету Міністрів 6 жінок з 19 членів, що складає 31%. Тобто, формально квота дотримана. Однак слід звернути увагу й на розподіл посад. Традиційно, жінки опікуються соціальними питаннями – освіта, медицина та інші, в той час як чоловікам доручено «hard politics». Це зберігається й у новому Кабінеті Міністрів, де жінки-міністри відповідають за соціальну політику, охорону здоров'я та освіту. Виділяється лише Оксана Макарова, яка стала міністром фінансів.

Тобто з цього випливає, що не завжди виконання норм передбачених законодавцем свідчить про дотримання гендерної рівності, на сьогодні у нашій державі звикли дотримуватися її тільки в певних межах, а як можна розмовляти про рівні можливості коли для них існує межа.

Відтак ми розуміємо, що попри гарну законодавчу базу в нашій державі не має працюючої системи захисту рівних можливостей для жінок та чоловіків, а отже на сьогодні нам необхідно проводити реформування даної системи з метою змінення даної ситуації.

Також необхідно зазначити, що в українському суспільстві дуже велику роль відіграють гендерні стереотипи пов'язані з роллю жінки у політичній діяльності. Також існують об'єктивні причини котрі заважають жінкам реалізовувати себе у політичній сфері. Насамперед це пов'язано з стереотипами пов'язаними економічною залежністю жінок від чоловіків, нерівними сімейними обов'язками й відсутність через даний факт підтримки жінок політиків.

Необхідно звернути особливу увагу на таку проблему сьогодення, як сексистські висловлювання у бік жінок політиків. Ольга Неманежина, керівниця ГО «Рада жіночих ініціатив», у статті поділилась випадками побутового сексизму, з яким стикалися представниці

парламентських партій. Жінки відмічають сексистські висловлювання на кшталт «заміж тобі пора, а то займаєшся всякою тут політикою, жінка має бути в сім'ї», «з такою красунею і робочий день 15 покращується». Також було зазначено про випадки «кулуарщини» - таємні чоловічі зустрічі в некомфортних для жінок місцях, а також вирішення питань між собою та ігнорування жіночої присутності. Було згадано й про випадки внутрішньопартійного насилля, яке залишається замовчуванним [6].

Відтак за даними досліджень ми можемо спостерігати продовження розвитку насильницьких дій котрі направлені на жінку політика, що безсумнівно створює велику проблему сьогодення. Дані прояви насилля перешкоджають розвитку жінок, та заважають їм безперешкодно виконувати свою роботу й це значною мірою впливає на залученість жінок до політики.

Саме тому ми можемо дійти висновку, що попри існуючу законодавчу базу на сьогодні навіть в найбільш публічній сфері життя ми не можемо спостерігати реальної дії. Тож на сьогодні існує нагальна потреба проводити ряд позитивних реформ котрі б змусили вже існуючі законодавчі норми працювати.

Але не дивлячись на низку проблем і перешкод, із якими стикаються жінки у політиці, за останні роки створено кілька партійних об'єднань, які покликані привернути увагу до питання забезпечення гендерної рівності.

Зокрема, у Верховній Раді України створено Міжфракційне депутатського об'єднання «Рівні можливості», до якого увійшли депутатки і депутати різних фракцій парламенту. Вони вважають, що тема гендерної рівності є важливою для України, в тому числі в питанні сприйняття цієї проблематики суспільством і різних політичних сил.

1.Галустьян Ю.М. Функціонування національного механізму реалізації гендерної політики: Аналітичний звіт за результатами проведення інтерв'ю з експертами у галузі гендерної політики. *Фонду народонаселення ООН в Україні*. Київ. 2014. С. 11. URL: <http://mlsp.kmu.gov.ua> (дата звернення 13.05.2021р.)

2.Конвенція ООН: «Про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок» від 06.10.1999р. URL:<https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 13.05.2021р.)

3.Конституція України: станом на 01.01.2020. URL:<https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 13.05.2021р.)

4.Закон України: Про політичні партії в Україні станом на 11.04.2021р. URL:<https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 13.05.2021р.)

5.Український жіночий фонд, (2019). Прес реліз. *Жінки на виборах: участь і винагорода*. URL: <https://www.uwf.org.ua> (дата звернення 13.05.2021р.)

6.Коли поступ жінок муляє очі чоловікам. URL:<https://povaha.org.ua> (дата звернення 13.05.2021р.)

Інна Шинкаренко

доцент кафедри гуманітарних дисциплін
та психології поліцейської діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат психологічних наук, доцент

ОСОБИСТІ ПРОФЕСІЙНІ ЯКОСТІ ЖІНОК У ПОЛІЦІЇ

Професійна Я-концепція - це уявлення особи про себе як про професіонала. Трудова діяльність, що формує професійно значущі якості особи, робить свій внесок до «Образу Я» і зачіпає деякі аспекти гендерної ідентичності. Погляди психологів на взаємозв'язок між трудовою діяльністю і формуванням особи, «Образу Я» варіюються від уявлення про негативний вплив праці до уявлення про нього, як про чинник вдосконалення і розвитку особи. Особистість ніколи не буває статичною, бо вона рухлива, постійно змінюється, а входження її у світ професії поступово приводить до формування професійної Я-концепції.

Відповідно до поставленої мети, можна стисло вказати на ті фактори, в межах яких жінки намагаються реалізувати себе, і описати особливості Я- концепції жінок, яка змінюється під впливом цих факторів. Так об'єктивними факторами є: конкуренція жінок і чоловіків у традиційно чоловічій професії, ситуація на ринку праці, репрезентативність жінок в Національній поліції; до суб'єктивних факторів належать: умови діяльності, рольовий кон-